

AKOL vuosikokous

Ajankohtaista koulutuspolitiikkaa

Nina Lahtinen

koulutuspolitiikan johtaja

050 341 39 64

Twitter: @LahtinenNina / @oajry

Koulutuspolitiikan johtaja
Nina Lahtinen

Johdon assistentti
Sari Kärkkäinen

Erityisasiantuntija
Pauliina Viitamies
PERUSOPETUS

Lakimies
Sari Innanen

Ammatillinen ja AMK, kunta+sote,
rahoitus, OH

Assistentti
Mervi Sivonen

Erityisasiantuntija
Risto-Matti Alanko

Lakimies
Ira Hietanen-
Tanskanen

Vaka, ysi ja yliopisto, tekijänoikeudet, lastensuojelu,
tasa-arvo, kunta+sote

AMMATILLINEN & KORKEA-ASTE
Koulutuspolitiikan päällikkö
Niina Jurva TPO

VARHAISKASVATUS & YSI
Koulutuspolitiikan päällikkö
Jaakko Salo digi, KV, Pisa

Erityisasiantuntija
Hannele Louhelainen
AMK

Erityisasiantuntija
Tuovi Manninen
VST

Erityisasiantuntija
Päivi Lyhykäinen
PERUSOPETUS

Tutkija
Vesa Ilves

Erityisasiantuntija
Hanna Tanskanen
YLIOPISTO

Erityisasiantuntija
Lauri Kurvonon
TYÖPAIKALLA TAPAHTUVA OPPIMINEN,
TEKNIIKAN KYSYMYKSET KEKE

Erityisasiantuntija
Sari Jokinen
PERUSOPETUS (EO)

Erityisasiantuntija
Auli Setälä
VARHAISKASVATUS

Erityisasiantuntija
Mirjami Lehtikoinen
AMMATILLINEN II ASTE, EO,
OPINTO-OHJAUS

Erityisasiantuntija
Eira Bani
AIKO/JO/TYÖELÄMÄ

Erityisasiantuntija
Tuomo Laakso
LUKIO

Erityisasiantuntija
Minttu Ilveskivi-Hentilä
VARHAISKASVATUS

Puheenjohtaja kiertänyt kenttää

... ammatillisen tiimi ammatillisia oppilaitoksia (sekä toinen aste että AMK).

OKM koonnut hallituskauden 2019–2023 keskeiset uudistukset

Hallituskauden keskeisiä muutoksia OKM:n toimialalla

Valtakunnallisten koulutuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmien rahoitus

Oikeus oppia -kehittämishojelman rahoituksesta esi- ja perusopetukseen
244 milj. euroa.

Oikeus osata -kehittämishojelman kautta ammatillista koulutusta on kehitetty
291 milj. eurolla.

Oikeus oppia -kehittämishojelman rahoituksesta varhaiskasvatukseen
152 milj. euroa.

Lukion laatu- ja saavutettavuushojelman rahoitus vuosina 2021–2022 on **15 milj. euroa.**

- **Oppivelvollisuuden laajentaminen**
- **Maksuttomat lukio- tai ammatilliset opinnot oppivelvollisille**
- **Asetukseen 12 h/osp**
- **50 miljoona euroa lisää pysyvää rahaa**

Oikeus osata

Ammatillisen koulutuksen laadun ja tasa-arvon kehittämissohjelmassa on neljä laajaa toimenpidekokonaisuutta:

1. [oppimisen edellytysten ja oppimistulosten parantaminen](#)
2. [hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistaminen](#)
3. [toimintakulttuurin uudistamisen ja sen johtamisen tuki](#)
4. [kyky vastata toimintaympäristön muutoksiin.](#)

Jatkuvan oppimisen uudistaminen

Toisen asteen koulutuksen kehittämishanke

Ammatillisen koulutuksen kestävä kehityksen ja vihreän siirtymän kehittämissohjelma

TE-palvelut 2024 -uudistus

Kotoutumislain uudistus

Työ2023 -ohjelma

AMKE: Koulutuksen järjestäjät: Oppivelvollisuusuudistuksessa edelleen kehitettävää

Ammatillisen koulutuksen järjestäjistä

- Runsas viidennes on sitä mieltä, että oppivelvollisuusuudistus on onnistunut **valtakunnallisesti hyvin tai erinomaisesti**.
- Suurin osa arvioi että uudistuksen toimeenpanossa on **onnistuttu hyvin omassa oppilaitoksessa**.
- Laajennettu oppivelvollisuus toi oppilaitoksiin **nuoria, joilla ei ole opiskelukuntoisuutta tai motivaatiota** tutkinnon suorittamiseen.
 - Henkilöstön resursseja kuluu nyt asioihin, joiden hoitaminen kuuluisi muille ammattilaisille, kuten sosiaalitoimelle
- Uudistuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on keskeistä, että **yksilöllistä tukea ja ohjausta on tarjolla riittävästi sitä tarvitseville**.
 - Yhtenä keinona tässä voisi olla nuorten työpajatoiminnan roolin vahvistaminen oppivelvollisuudessa.
- Tulevan hallituksen tulee sitoutua **korvaamaan täysimääräisesti oppivelvollisuudesta aiheutuvat kustannukset koulutuksen järjestäjille**.

AMKE: Koulutuksen järjestäjät: Oppivelvollisuusuudistuksessa edelleen kehitettävää

Ensikokemukset TUVA-koulutuksesta varovaisen positiivisia

- 68 prosenttia arvioi ensimmäisten kuukausien perusteella TUVA-koulutuksen onnistuneen hyvin tai erinomaisesti
- TUVA-koulutuksen suosio on yllättänyt koulutuksen järjestäjät.
 - Osa on voinut ottaa sisään vain oppivelvollisia, vaikka kysyntää olisi laajemminkin.
- Opetus- ja kulttuuriministeriö ei ole myöntänyt lupaa TUVA-koulutuksen järjestämiseen kaikille sitä hakeneille. Tämä on asettanut opiskelijat eriarvoiseen eri puolella Suomea.

Kehittämistarpeita?

Opetustuntien tiedonkeruu koulutuksen järjestäjätasolla yhteenveto

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN OMAN HENKILÖSTÖN JA OSTOPALVELUJEN TUOTTAMA OPETUS- JA OHJAUSTUNTIMÄÄRÄ H/VUOSI	Koulutuksenjärjestäjän omalla valtionosuudella järjestetty koulutus			Hankintakoulutus (=myyty toiselle koulutuksen järjestäjälle)	Opiskelija- vuodet (lopulliset)
	Opettajien antama opetus ja ohjaus,h	Opinto-ohjaajien antama opetus- ja ohjaus, h	Ammatillisten ohjaajien ja opetuksen muun tukihenkilöstön antama ohjaus, h	Toiselle koulutuksen järjestäjälle erillisinä opetusryhminä toteutetun hankintakoulutuksen sisältämä opetus ja ohjaus (nämä tunnit eivät sisälly omalla valtionosuudella järjestettyihin opetus- ja ohjaustunteihin)	
S01 Ammatillinen perustutkintokoulutus	10 276 617	604 352	2 060 216	45 250	143 148
S02 Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutus	908 445	90 062	90 773	143 333	37 311
S05 Valma	337 102	30 011	199 601	-	3 832
S07 Telma	179 767	6 417	479 469	-	1 147
S09 Muu ammatillinen koulutus	296 964	5 486	137 487	63 927	1 946
S0 Yhteensä (h)	11 998 895	736 328	2 967 546	252 510	187 385

Opetustuntien tiedonkeruu koulutuksenjärjestäjätasolla yhteenveto , h /toteutunut opiskelijavuosi

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄN OMAN HENKILÖSTÖN JA OSTOPALVELUJEN TUOTTAMA OPETUS- JA OHJAUSTUNTIMÄÄRÄ H/VUOSI	Koulutuksenjärjestäjän omalla valtionosuudella järjestetty koulutus, tuntia / toteutunut opiskelijavuosi			
	Opettajien antama opetus ja ohjaus,h/opv	Opinto-ohjaajien antama opetus- ja ohjaus, h/opv	Ammatillisten ohjaajien ja opetuksen muun tukihenkilöstön antama ohjaus, h/opv	Yhteensä h/opv
S01 Ammatillinen perustutkintokoulutus	72	4	14	90
S02 Ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutus	24	2	2	29
S05 Valma	88	8	52	148
S07 Telma	157	6	418	580
S09 Muu ammatillinen koulutus	153	3	71	226
S0 Yhteensä (h)	64	4	16	84

Huom. Opiskelijavuosiin sisältyy myös työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen, joka on arviolta n. 30% opiskelijavuosista

OKM näkemyksiä II-asteen kehittäminen

Toisen asteen kehittäminen edessa seuraavalla hallituksella

OAJ lausunto

- <https://www.oaj.fi/ajankohtaista/lausunnot/2022/oaj-vaatii-lisaaikaa-toisen-asteen-kehittamisen-valmisteluun/>

Raportti

- <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164347>

Opettajarekisteri OPH määrittelytyö

Hankevaihe	Kustannus/vuosi	Vaiheen kesto	Kokonaiskustannus
Ensimmäinen vaihe: perustamiskustannus	120 000€	1 vuosi	120 000€
Ensimmäinen vaihe: jatkuva palvelu	60 000 - 110 000€	4 vuotta	240 000 – 440 000€
Toinen vaihe: perustaminen	860 000€	2 vuotta	1 720 000€
Toinen vaihe: käyttöönotto	80 000 - 160 000€	2 vuotta	160 000 – 320 000€
Hankevaihe yhteensä		4-5 vuotta	2 240 000 - 2 600 000€ (+jatkuva palvelu jo hankeaikana)

Jatkuva palvelu	590 000€	Jatkuva	Riippuu erillistiedonkeruiden määrästä ja jatkokehitystarpeista.
-----------------	----------	---------	--

Taulukko 9: Arvio hankkeen ja palvelun kokonaiskustannuksista. Kustannusarvio ei sisällä varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoiden kustannuksia

Keskitetystä opettajarekisteristä koituvat kustannukset olisivat varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoille huomattavia. Tarkkaa kustannusta on määrittelytyön yhteydessä tehtyjen haastattelujen pohjalta mahdoton arvioida tarkemmin. Koska tiedot ovat toimijoilla useissa järjestelmissä sekä manuaalinen että integroitu vaihtoehto aiheuttavat kuitenkin työtä toimijoille.

Mikäli vaiheistamista ei syystä tai toisesta haluttaisi tehdä ja päätettäisiin lähteä suoraan toteuttamaan toista vaihetta eli keskitettyä opettajarekisteripalvelua, muuttuu kustannusarvion tekeminen hankalammaksi. Tällöin toteutukseen liittyvien riskien odotettaisiin kasvavan merkittävästi sekä keskitetyn palvelun osalta että erityisesti varhaiskasvatus- ja koulutustoimijoiden osalta. Keskitetyn palvelun osalta edellä esitetty ”toisen vaiheen” noin kahden vuoden perustamis- ja käyttöönottovaihe tulisi laajentaa arviolta vähintään kolmivuotiseksi. Koska tietojen saatavuutta, laatua ja harmonisointia ei ole etukäteen laajassa mittakaavassa varmistettu, liittyisi niihin riskejä, joita ei voida luotettavasti arvioida. Mikäli esimerkiksi tietovarantoon kerättävä tieto todettaisiin jälkikäteen epäluotettavaksi tai että se ei olisi yhteismitallista eri toimijoiden välillä tuottaisi se merkittäviä kustannuksia ja riskejä toteutuksen kannalta.

ILMIÖT	Nostoja kommenteista
ERiarvoistuminen	Sosiaalinen segregatio, alueellinen eriarvoistuminen ja kuntien erilaiset voimavarat, väestörakenteen muutos, koulutuksellinen tasa-arvo
OSAAMISTASON NOSTO	Osaamistason varmistaminen, oppimistulosten nosto, perustaidot, lukutaito, kielten osaaminen, osaajapula, jatkuva oppiminen, työelämävastaavuus
DIGITALISAATIO	Kasvuympäristöt digitaalisessa maailmassa, digitaalinen osaaminen, kriittisen ajattelutaidon vahvistaminen, tekoäly
HYVINVOINTI	Lasten ja nuorten terveyden ja toimintakyvyn heikentyminen, yhteisöllisyys ja sosiaaliset taidot, tulevaisuususkon lisääminen
KESTÄVÄ TULEVAISUUS	Luontokato ja ilmastokriisi, globaalit haasteet, kestävyysosaaminen, vihreä siirtymä
KANSAINVÄLISTYMINEN	Yhteiskunnan kansainvälistyminen ja siitä nousevat osaamistarpeet, monimuotoistuva yhteiskunta
MUUT	Pula pätevistä opetushenkilöstöstä, mediakeskustelu, luottamus yhteiskuntaan, OPH:n toimintakulttuuri, kulttuurinen moninaisuus

Hallitusohjelmavaikuttaminen

Ammatillisen haasteita

- **16–18-vuotiaiden** oppivelvollisten ikäluokat useissa maakunnissa vuonna 2040 ainoastaan 60–70 prosenttia nykytasosta.
- Yhdessäkään maakunnassa nuorten ikäluokat eivät kasva.
- Ainoastaan Uudellamaalla nuoria on miltei nykyinen määrä.
- Erityisen haastavaksi tilanteen tekee se, että useissa maakunnissa oppivelvollisten ikäluokat tulevat kuluvalle vuosikymmenellä ensin kasvamaan ja laskevat sen jälkeen erittäin nopeasti.
- maan sisäinen muuttoliike kohdistuu kaupunkeihin, maahanmuutto kohdistuu määrällisesti ja suhteellisesti enemmän suuriin kaupunkeihin
- Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoista merkittävä osa on työikäisiä. Väestöennusteen perusteella **työikäisten määrä tulee vähenemään kaikissa maakunnissa** Uttamaata, Varsinais-Suomea ja Pirkanmaata lukuun ottamatta.
- Ei työllisty
- Ei tuo palkkahyötyä

Ammatillisen koulutuksen järjestäjiä oli vuoden 2023 alussa 136

77 koulutuksen järjestäjät jäävät volyymiltaan alle tuhannen opiskelijavuoden.

Näistä 50:llä toiminnan laajuus on alle 100 opiskelijatyövuotta.

OAJ:n tavoitteet seuraavalle hallituskaudelle

Avoimuusrekisteri

Puolivuositain julkaistava avoimuustilinpäätös, jossa kerromme, keitä olemme lobanneet ja mistä aiheista.

Avoimuusrekisteri

Tulevaisuuden kestävä Suomi tehdään koulutuksella

OAJ vaatii koulutuspolitiikkaan suunnanmuutosta: rahoitusta on lisättävä, leikkauksia vältettävä.

Eduskuntavaalit 2023

Oppimisen tuen ketju toimivaksi

Oppimisen tuen ketjusta pitää saada yhtenäinen ja vahva ja sen pitää ulottua varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Tuki toimivaksi

Opettajarekisteri on nyt ajankohtainen

OAJ:n pitkäaikainen tavoite opettajarekisterin perustamisesta etenee. Tutustu OAJ:n näkemyksiin: miksi Suomeen tarvitaan opettajarekisteri tarvitaan ja millainen sen pitäisi olla.

Opettajarekisteri

Koulutus on tulevaisuusinvestointi

OAJ näkee koulutuksen investointina tulevaisuuteen. Siksi koulutuksen määrärahoja pitää kasvattaa ja olemassa olevat resurssit käyttää viisaasti, jotta niiden avulla saadaan aikaan mahdollisimman paljon uutta osaamista ja hyvinvointia.

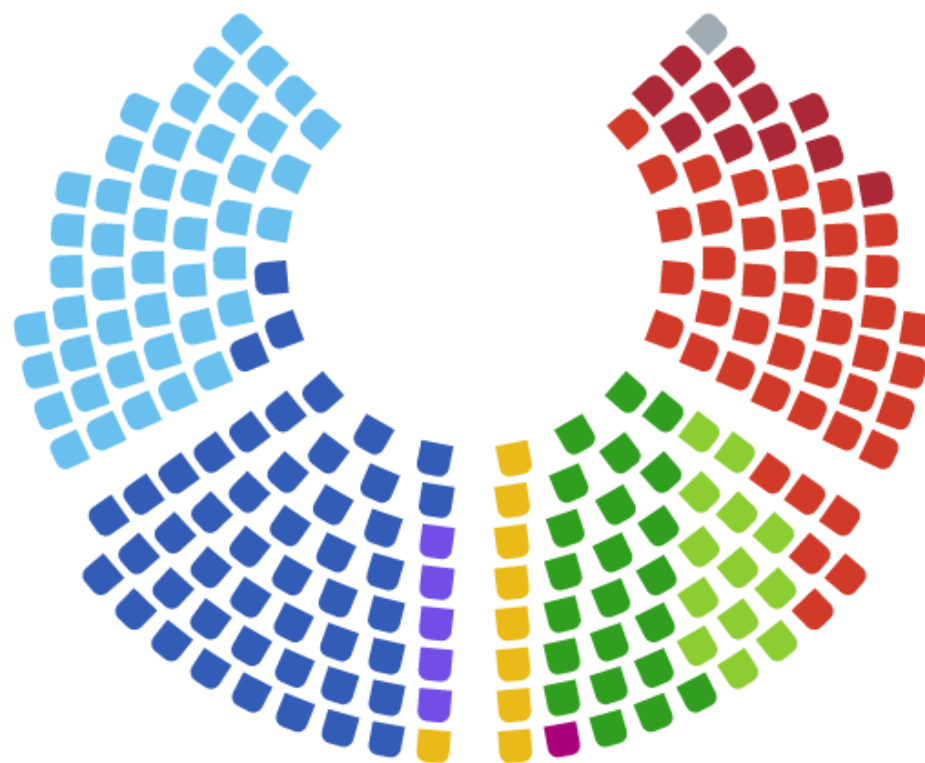
Koulutuksen rahoitus

Jatkuva oppiminen: 11 ratkaisua

OAJ kannattaa maan hallituksen pyrkimystä uudistaa jatkuva oppiminen. Olennaista on varata uudistuksen toteuttamiseen riittävät resurssit. Tutustu OAJ:n 11 ehdotukseen, joiden avulla jatkuvan oppimisen uudistus saadaan maaliin.

Jatkuva oppiminen

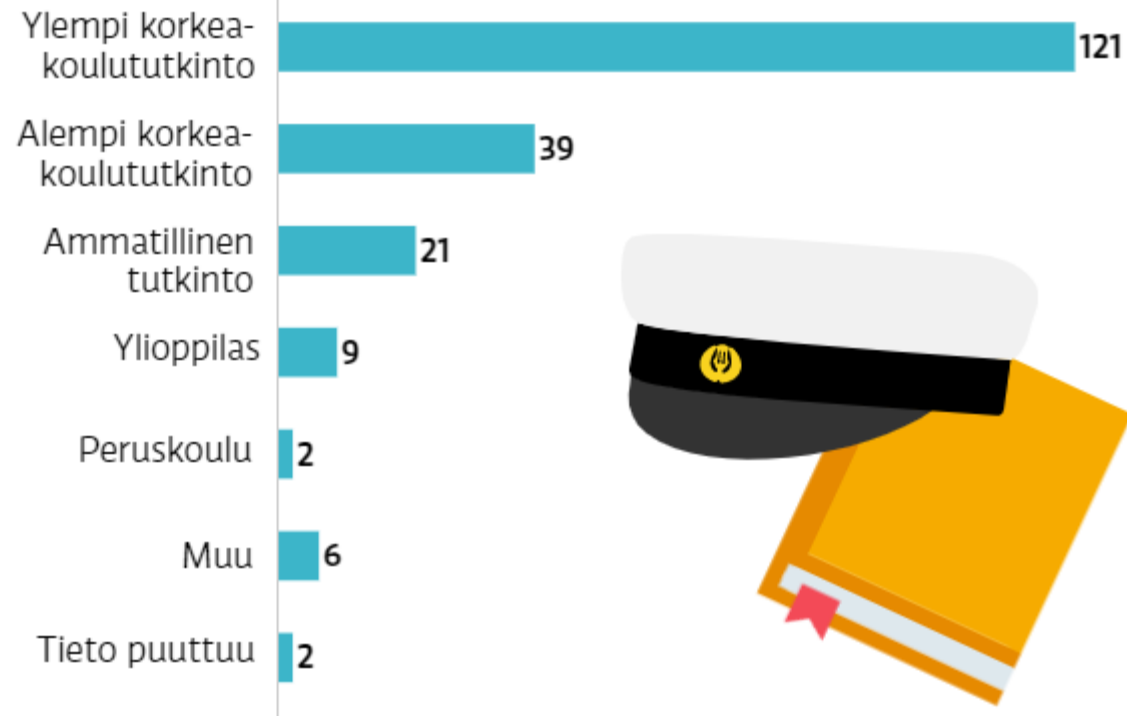
Vaalitulos yleisesti

Kok.	48 (+10)	PS	46 (+7)	SDP	43 (+3)
Kesk.	23 (-8)	Vihr.	13 (-7)	Vas.	11 (-5)
RKP	9 (0)	KD	5 (0)	Liik.	1 (+1)
muut	1 (-1)				

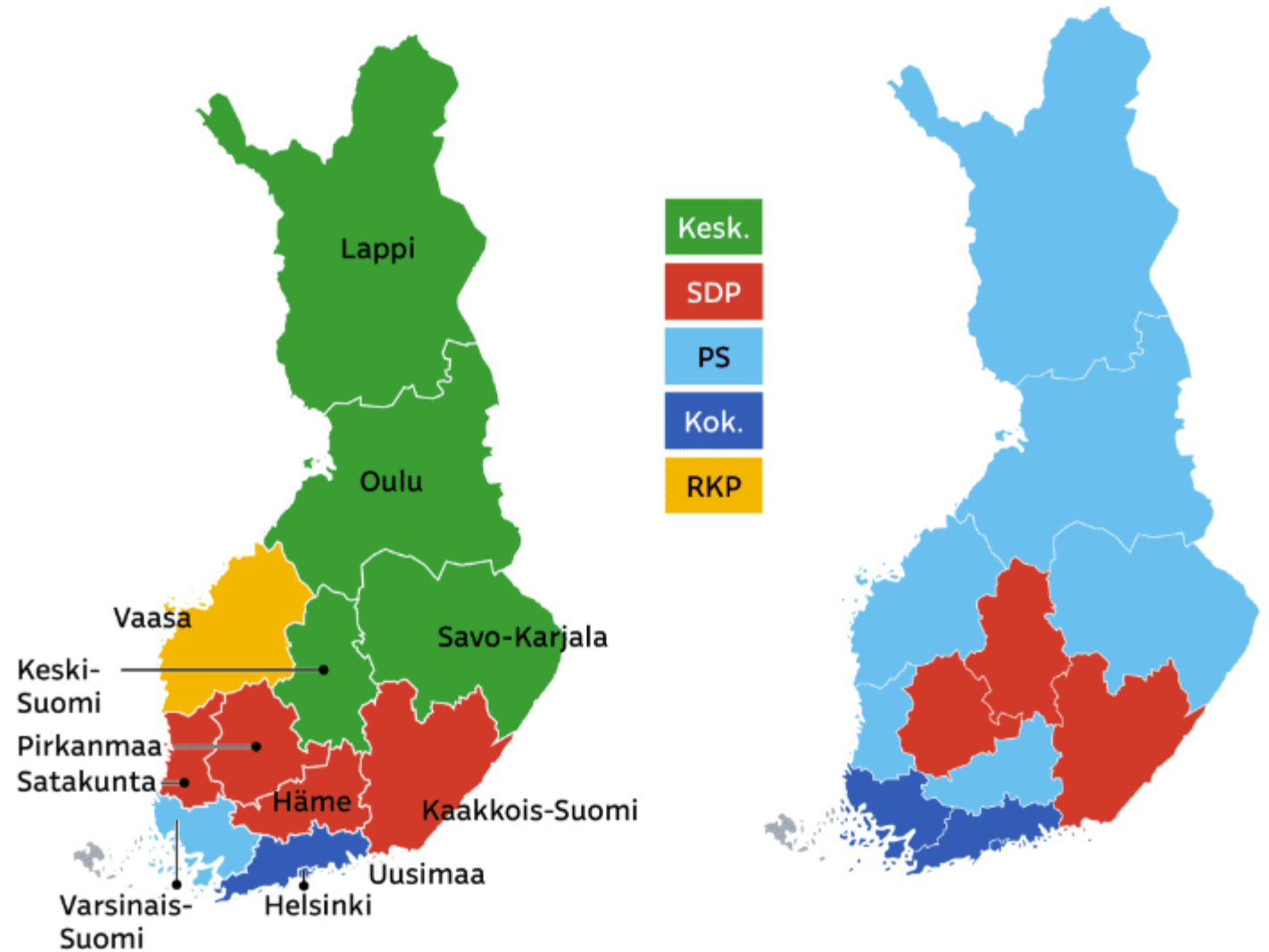
Kansanedustajien koulutustaso

Korkein suoritettu tutkinto

Iso muutos

- Polarisaatio oikeisto-vasemmisto akselilla.
 - oikeistolle iso swing
 - vasemmisto kääntyi yksin SDPlle
- Marin sai henkilönä vahvan tuen ja SDP puolueena, mutta liittolaispuolueet kärsivät voimakkaasti.
- Perussuomalaiset ovat ottaneet Keskustalta maaseudun puolueen aseman
- Vasemmistoliitto menettää otteensa pienistä vaalipiireistä.

Vasemmalla vaalipiirien suosituimmat puolueet vuoden 2019 vaaleissa, oikealla vuoden 2023 vaaleissa. Kuva: Eetu-Mikko Pietarinen / Yle

Opetaustaiset ehdokkaat ja -kansanedustajat

- Vaaleissa oli ehdolla yli 200 opettajataustaista ehdokasta, lisäksi lukuisia ”tutkijataustaisia” ehdokkaita.
- Valituksi tuli 22 opetaustaista kansanedustajaa (ehdokkaan ilmoitus).

Mahdollisia hallituspohjia?

- KOK 48, PS 46, RKP 9, KD 5 (108; ilman KD 103)
- KOK 48, SDP 43, VIHR 13?, RKP 9 (113)
- KOK 48, SDP 43, RKP 9, KD 5 (105)

Keskeisimpiä vaalilupauksia vaalien voittajilta

Kaikki

- MTV Puheenjohtajatentti 15.3. Kaikki pj:t, paitsi Saarikko, lupaavat olla leikkaamatta koulutuksesta. (Harkimo poistunut keskustelusta)

Kokoomus, eduskuntavaaliohjelmasta

- **Varmistamme toisen asteen koulutuksen koko ikäluokalle.**
 - Turvaamme toisen asteen koulutuksen sisältöihin ja tukipalveluihin riittävät resurssit. Varmistamme, että ammatillisessa koulutuksessa nuorille on tarjolla riittävästi opetustunteja. Edistämme oppisopimuksia ja mahdollistamme pätevyyden todistamisen myös tekemisen kautta.
- **Lisäämme koulutuksen kansainvälisyyttä.**
 - Lisäämme kansainvälisten opiskelijoiden määrää toisella asteella ja varmistamme kielitaidon sekä yhteiskuntaan integroitumisen edellytykset jo nuorena.

Orpo perusteli ristiriitaa budjettipäällikön puheisiin: ”Minulla on hieman erilainen tulokulma”

<https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009530067.html?share=09b972fa66ae35aed835035ab47a9fod>

Valtiovarainministeriön mukaan 6 miljardin euron sopeutus edellyttää leikkauksia myös sote-palveluista ja koulutuksesta. Orpon mukaan varsinaisia leikkauksia palveluista ei tarvita, sillä säästötarve voidaan hoitaa ”tekemällä asioita paremmin”.

Teemu Muhonen HS

19.4. 15:56

HALLITUSTUNNUSTELIJA Petteri Orpon (kok) mukaan julkista taloutta pystytään sopeuttamaan alkavalla vaalikaudella kuuden miljardin euron edestä ilman leikkauksia sosiaali- ja terveystalouteen tai koulutukseen.

Valtiovarainministeriön (VM) budjettipäällikkö **Mika Niemelä** sanoi aiemmin keskiviikkona HS:lle, että kuuden miljardin sopeutus edellyttää leikkaamista myös sosiaali- ja terveystalouksista ja koulutuksesta.

Näin on Niemelän mukaan etenkin, jos verotuksen kiristämisestä pidättäydytään kokoomuksen vaatimalla tavalla.

Lue lisää: Budjettipäällikkö: 6 miljardin euron sopeutus vaatii leikkaamista soteesta, sosiaaliturvasta ja koulutuksesta

ORPO sanoi tiedotustilaisuudessa kokoomuksen pitävän kiinni siitä, ettei koulutuksesta leikata. Sosiaali- ja terveystalouksien jatkuvaa kasvua taas voidaan Orpon mukaan hillitä ilman varsinaisia leikkauksia.

”Minulla on tässä hieman erilainen tulokulma VM:n virkamiesten kanssa. Kyse on siitä, että asioita voidaan tehdä paremmin. Eli nostaa tuottavuutta sote-palveluissa niin, että niihin pitää lisätä vähemmän rahaa. Sitä kautta pystyttäisiin saamaan aikaan säästöjä ilman, että tehtäisiin varsinaisia leikkauksia.”

Hän sanoi olevansa ”aivan varma”, että kokoomuksen esittämillä keinoilla saavutetaan merkittäviä hyötyjä.

SDP eduskuntavaaliohjelmasta

- Haluamme vahvistaa toisen asteen koulutuksen laatua lisäämällä opiskelijoiden tukea ja kehittämällä opetuksen sisältöjä.
- Tukeen on sisällyttävä oleellisena osana myös nuoren hyvinvoinnista huolehtiminen sekä opinto-ohjaus hänen tehdessään valintoja koulutusasteiden välillä.
- Yhteistyötä toisen asteen koulutuksen ja peruskoulutuksen osalta on lisättävä, jotta siirtymät ovat joustavia ja perustaitojen osaamista voidaan vahvistaa.
- Toisen asteen koulutuksen läpäisyä vahvistetaan takaamalla riittävät ja oikein kohdennetut resurssit laadukkaan opetuksen järjestämiseen.

- Perus- ja toisen asteen koulutuksen on oltava saavutettavaa kaikille.
- Suomeen muuttavien perheiden lasten integroituminen suomalaiseen koulujärjestelmään on tärkeää sopeutumisen ja kotoutumisen näkökulmasta. Tarvitaan tukea kotimaisten kielten nopeampaan oppimiseen, mutta samalla on tarkasteltava mahdollisuuksia tarjota opetusta nykyistä enemmän englanninkielisenä.
- On tärkeää vahvistaa koko toisen asteen kykyä opiskelijoiden tukemisessa opinnoissaan ja taata kaikille toisen asteen tutkinnon suorittaminen. Tämä tarkoittaa:
 - joustavia opintojen suoritustapoja,
 - opetuksen laadun vahvistamista,
 - monimuotoisten henkilökohtaisten oppimispolkujen mahdollistamista sekä
 - riittävää opiskelun tukea ja ohjausta.
- Toisella asteella tarvitaan myös koulunkäynninohjaajia ja muuta tukea erityistuen tarvitseville ja vammaisille oppijoille.

- Lukioskoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen laadukas ja saavutettava järjestäminen vaati nykyistä enemmän yhteistyötä.
- Opetuksellisen yhteistyön ja eri tutkinnon osien yhdistämisen on oltava entistä helpompaa.
- Toisen asteen koulutuksen tulee vastata alueellisiin työvoimatarpeisiin ja edistää vahvaa yleissivistyksen ja osaamistason syntymistä kaikkialla Suomessa.
- Toisen asteen koulutuksen pitää vastata työmarkkinoiden lisäksi myös laajemmin yhteiskunnassa aktiivisesti toimimisen edellytyksiin.
- Medialukutaito, digitaidot, jatkuva oppiminen ja osallisuus yhteiskunnassa ovat teemoja, joihin toisen asteen koulutuksen pitää myös vastata.

Perussuomalaiset, eduskuntavaaliohjelmasta

- Ei enää koulutusleikkauksia vaan lisäpanostuksia.
- Mikäli peruskoulua ei korjata, ongelmat eivät vähene myöskään amiksista. Koulutus on prosessi, ja jokaisen sen osan pitää olla kunnossa.
- Uusien osaajien kouluttaminen ja työikäisten osaamisen varmistaminen ovat keskeisiä kasvun tekijöitä. Ammatillinen koulutus tukee myös yrittäjyyttä. Työvoimapulaa korjataan huolehtimalla ammatillisesta koulutuksesta.
- Lähiopetustunteja on välttämätöntä lisätä. Opiskelijan pitää käydä fyysisesti koulussa tai opetuspaikalla meluiten joka päivä.
- Myös ammatilliseen kouluun pitää saada oppimistakuu.

- Jatkuva uudistaminen ja muutosten nopea läpivienti vaikuttavat opettajien työssäjaksamiseen, Opiskelijoiden yksilöllinen oppimisen polku on ajatuksena kaunis, mutta opettajille liian työläs.
- Vuoropuhelu elinkeinoelämän ja yritysten kanssa on puutteellista. Sitä pitää ehdottomasti tiivistää.
- Valtion pitää ohjata koulutuspolitiikallaan ammatillista koulutuskenttää.
- Kaikista ei todellakaan tarvitse tulla korkeakoulutettuja. Tarvitsemme jatkossakin osaavia ammattimiehiä ja -naisia
- Rahoitus pitää sitoa entistä tarkemmin siihen, että koulusta valmistuu osaavia nuoria, jotka myös työllistyvät.

- Koululaitosten päätehtävä on kouluttaa suomalaisia nuoria ammattialoille, ei kotouttaa tai tarjota maahanmuuttajien palveluita osana maahanmuutto- ja kotouttamisteollisuutta.
- Oppisopimuksella joustavasti työelämään, malleja kehitettävä.
- Koulutuksen sisältöjen ja tutkintojen vastattava tarvetta.
- Tutkimukset ja ennakointi tulevaisuuden osaajien tarpeesta, lukumääristä ja sijoittumisista huomioitava valtakunnallisissa ja alueellisissa suunnitelmissa selvästi nykyistä tarkemmin.

Perussuomalaisien vastaus Orpolle

Ammattikoulutukseen on välttämättä kohdistettava lisää määrärahoja, jotta erityisesti lähiopetusta voidaan lisätä.

Ammattitutkintojen laadunvalvontaa on kohennettava, jotta ammattikouluista valmistuneet kelpaavat yrityksille töihin.

Koulutusta pitää ohjata oikeille aloille.

Ammattikoulutuksen osalta voidaan myös harkita tiettyjen tutkintojen pituuden lyhentämistä.

Ammatti- ja ammattikorkeakoulujen roolia täydennys- ja lisäkoulutuksen tarjoajana tulee kehittää.

RKP eduskuntavaaliohjelmasta

- On tärkeää, että kaikki nuoret pääsevät helposti työmarkkinoille. Se edellyttää tiivistä yhteistyötä koulutuksen järjestäjien ja työnantajien välillä sekä tietoisia panostuksia työelämään siirtymisen helpottamiseksi.
- Ammatilliselle koulutukselle tulee antaa työrauha viimeaikaisten uudistusten jälkeen.
- Myös ammatillisessa koulutuksessa tarvitaan lähiopetusta.
- RKP haluaa:
 - panostaa ja kehittää opinto-ohjausta kaikilla koulutusasteilla
 - tehdä oppisopimuksista todellisen vaihtoehdon toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa
 - vahvistaa toisen asteen ammatillista koulutusta ja taata lähiopetuksen

Vaalivoittajien tavoitteista näkymiä hallitusohjelmaan

- Koulutusrahoituksen ”erityissuojelus” vs. puheet indeksien jäädyttämisestä
 - **ORPO sanoi tiedotustilaisuudessa kokoomuksen pitävän kiinni siitä, ettei koulutuksesta leikata. 19.4.2023** <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009530067.html?share=09b972fa66ae35aed835035ab47a9fod>
- Varhaiskasvatus (hyviä kirjauksia KOK + SDP – ei tukea PS)
- Oppimisen tuen uudistukseen laaja tuki (KOK, PS, SDP...)
- Maahanmuuttajien koulutukseen liittyvät kysymykset jakavat
- Ammatillinen koulutus?
- Korkeakoulutuspaikkojen lisäys (PS ei tukea)

Hallitusneuvotteluiden aikainen viestintä ja vaikuttaminen

Kudomme OAJ:n tavoitteita ja viestiämme hallitukselle neljän pääteeman varaan: nämä ovat kynnyskysymyksiä Suomen tulevaisuudenkestävyydelle.

- **Koulutuksen rahoitus** (edellytys kaikelle paremmalle); tässä sivuviittauksena, mihin kaikkeen esim. rahoitusta tarvitaan (vakan laatu, toisen asteen riittävä lähiopetus...)
- **Oppimistulosten lasku** (ratkeaa vain satsaamalla heikoimpien tukemiseen) ja siksi oppimisen tuki kuntoon
- **Koulutustason nosto** (sen varassa lepää Suomen kilpailukyky) ja siksi ammatillisille edellytykset jatkaa ja korkeakoulujen opiskelupaikat ja niiden edellyttämä perusrahoitus
- **Työolosuhteet kuntoon jokaiselle** (työturvallisuuslainsäädännön uudistaminen, työntekijän aseman vahvistaminen)

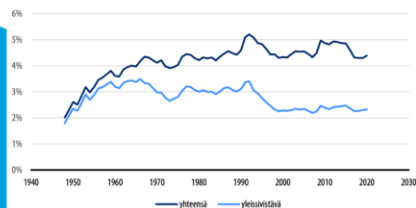

**Tulevaisuudenkestävän
Suomen kynnyskysymys:**

**Kääntyykö
koulutuksen
rahoitus kasvuun?**

#hallitusneuvottelut

Kuvio 9. Julkiset koulutusmenot 1948–2020 (% BKT:stä)

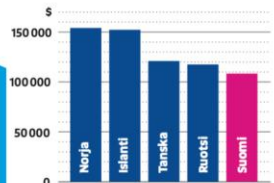

Lähde: Tilastokeskus, kansantalouden tilinpiiri, laskelmat Arto Kokkinen

**Koulutuksen rahoitus
ei vielä ole
1990-luvun lamaa
edeltävällä tasolla.**

#hallitusneuvottelut

Suomi jäänyt pahasti jälkeen
koulutuksen rahoituksessa

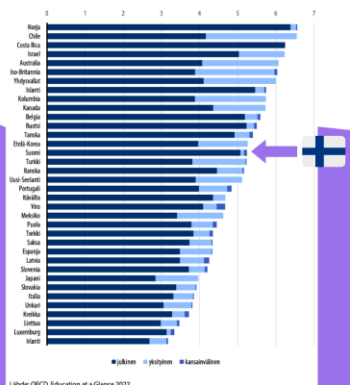

Perusopetuksen oppilaskohtainen ostovoimajohdattu
kokonaistalustilanne. Lähde: OECD, Education at the
Glance 2021 (luvut vuodelta 2018)

**Satsaamme osaamiseen
paljon vähemmän kuin
monet kilpailijamme.**

#hallitusneuvottelut

Kuvio 13. Koulutuksen rahoitus OECD-maissa 2019 (% BKT:stä)

Lähde: OECD, Education at a Glance 2022

**Satsaamme
PALJON vähemmän
kuin kilpailijamme.**

#hallitusneuvottelut

**Ilman kestävä
rahoitusta Suomi
jää jälkeen
kansainvälisessä
kilpailukyvyssä.**

#hallitusneuvottelut

**Meillä ei ole
varaa leikata
sentiäkään
koulutuksesta.**

**Sijoittaminen koulutukseen,
kasvatukseen ja tutkimukseen on
Tulevaisuudenkestävän Suomen
kynnyskysymys.**

**Esimerkiksi
tällaisia
graafinostoja
teemme neljästä
”pääteemasta”**

Kuka tahansa ▾

"Laadukas varhaiskasvatus edellyttää riittävää määrää varhaiskasvatuksen opettajia, jotka tukevat lapsen oppimista ja kehitystä. Varhaiskasvatuksen opettajien aloituspaikkoja yliopistoissa on lisättävä," toteaa Elina.

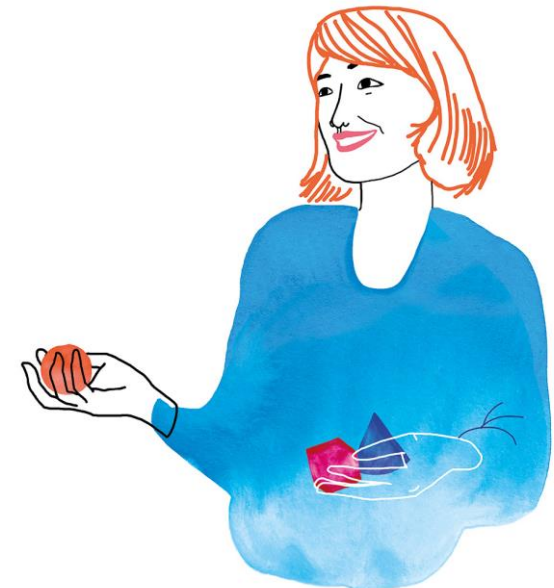
Viisautta siis tänäänkin [#hallitusneuvottelut-](#)ratkaisuihin! [LINKKI-LINKKINEN](#)

Muistutamme suunnanmuutosten tarpeesta jäsenten äänellä ja valtuutettujen kasvoilla.

Jälki-istunnoista saamme nostoja liittyen neljään kärkiteemaamme.

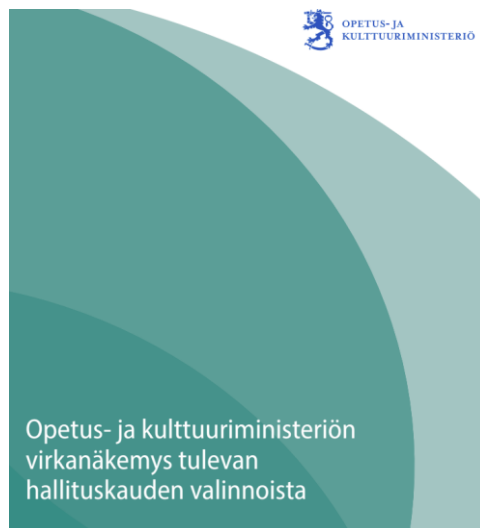

Olemme konkreettisesti läsnä siellä, missä hallitusneuvotteluja käydään. Ei ”vain” organisaationa vaan tulevaisuuden tekijöinä.

- Suunnitellaan viestintä siten, että se, mitä tapahtuu paikan päällä, tukee sitä, mitä tapahtuu esim. someissa ja päinvastoin.
- **Näytetään** jäsenille, että vaikutamme ja **kutsutaan mukaan**.
- **Mennään posin kautta** – ei valittaen, vaan muistuttaen itsestäänselvyydestä, siitä, millä tulevaisuudenkestävää Suomea rakennetaan.
- Tapaamme ja kuulemme neuvottelijoita & mediaa

OKM ja VM virkanäkemykset

Puolueet tyrmäävät yksimielisesti valtiovarainministeriön listan suurimmat säästökohteet

Esimerkiksi ruuan arvonlisäveron kiristys, eläkkeiden korotusten pienentäminen tai koulutuksesta leikkaaminen eivät kuudelle suurimmalle puolueelle maistu.

VM linjauksia

- Julkisen talouden vahvistustarve vuosille 2024-2027 on 6 miljardia euroa ja 3 miljardi euroa vuosina 2028-2031
- Meno- ja rakennekartoituksessa tarkastellaan koko julkista sektoria eli valtiota, hyvinvointialueita, kuntia ja sosiaaliturvarahastoja. **Sopeutustoimia tarkasteltaessa mitään julkisen sektorin osa-aluetta ei tulisi lähtökohtaisesti sulkea pois, sillä se kasvattaisi muiden osa-alueiden taakkaa.**
- Julkisessa taloudenpidossa auttaisi sääntökehikon vahvistaminen ja laaja sitoutuminen pitkän aikavälin tavoitteisiin.
- Kun ilmenee tarvetta uusille julkisen vallan tehtäville ja menoille, ne on syytä rahoittaa priorisoimalla voimavarojen käyttöä eikä kasvattamalla kokonaismenoja.
- Tarvitaan ennakoivaa ja pitkäjänteistä, vaalikaudet ylittävää näkymää uudistuksista.
- Julkisen talouden kestävyys kannalta on välttämätöntä, että hyvinvointialueiden taloudenpito pysyy laskennallisen rahoitusmallin raameissa. Myös rahoitusjärjestelmän ja talouden ohjausmallin toimivuus on tässä olennaista. On välttämätöntä, että alueet kykenevät hillitsemään sote-palvelujen kustannusten kasvua.
- Hajanainen kuntarakenne ja kuntien eriytyminen haastavat yhdenvertaisten palvelujen järjestämistä.
- Kokonaisuutta ei ole tarkoitettu sellaisenaan toteutettavaksi, vaan tukemaan julkista keskustelua ja poliittista päätöksentekoa.

Ammatillinen jälleen VM:n leikkauslistalla

Valtiovarainministeriö haluaa leikata ammattikoulutuksesta – taustalla kiistanalainen tilasto

Ministeriön mukaan pakolliset yleissivistävät opinnot hidastavat opiskelijoiden työllistymistä. Ammattikoulutuksen edustajat kiistävät väitteen.

HS vaalitentti: ”Osa ammatillisista perustutkinnoista lyhennetään kaksivuotiseksi.”

Kyllä: Purra, Orpo, Harkimo.

- Nyt valtiovarainministeriön budjettipäällikkö **Mika Niemelä** kuitenkin sanoo, että ammattikoulutuksesta kannattaisi leikata. Niemelän näkemyksiä kuunnellaan seuraavissa hallitusneuvotteluissa tarkkaan, koska arviot valtiontalouden säästötarpeista on tehty hänen johdolla.
- Niemelä toivoo, että uusi hallitus lyhentäisi toisen asteen ammattitutkinnot kaksivuotiseksi.
- – Tutkimusten mukainen johtopäätös on, että opintojen pidentäminen kolmeen vuoteen on lisännyt opintojen keskeyttämisiä ja laskenut opiskelijoiden tulotasoa, kun he joutuvat istumaan yhden ylimääräisen vuoden koulunpenkillä.
- Ministeriö arvioi valtion säästävän noin 100 miljoonaa euroa, jos 40 prosenttia ammatillisista tutkinnoista lyhennetään kolmesta vuodesta kahteen.
- – Tämä olisi hyvä tapa nostaa työllisyyttä ja parantaa koulutustakin siinä mielessä, että saamme enemmän irti valmiita tutkintoja keskeytysten sijaan.
- Niemelä korostaa, että opiskelijalla tulee edelleen olla mahdollisuus jatkaa korkeakouluopintoihin. Korkeakouluun valmentavat opinnot muutettaisiin siis vapaaehtoisiksi.
- – Opiskelija saisi edelleen käydä kolmannen vuoden opinnot, jos hän haluaa jatkaa korkeakouluun.

Anita Lehtikainen @AnitaOKM · 21. huhtik.

yle.fi/a/74-20028051 #uutisvahti VMllä on usein hyviä ajatuksia. Tämä ei ole sellainen. Ei tehdä koulutuspolulle umpikujia. Tutkinnon voi jo nyt suorittaa joustavasti 2 vuotta nopeammin. Tutkinnon tavoitteista ja sisällöstä tinkiminen olisi iso askel taaksepäin.

yle.fi

Valtiovarainministeriö haluaa leikata ammattikoulutuksesta – tausta...
Ministeriön mukaan pakolliset yleissivistävät opinnot hidastavat opiskelijoiden työllistymistä. Ammattikoulutuksen edustajat kiistävä...

24

88

505

47,4 t.

OAJ vastustaa VM leikkauslistoja ja tekee laajaa yhteistä vaikuttamista ammatillisen puolesta

- Laajaa yhteistyötä rahoituksen puolesta: ammatillinen koulutus ei voi olla säästökohde
 - Ns ammatillisen kriisiryhmä
- Yhdessä AMKE kanssa kaksivuotisia tutkintoja ja rahoitusleikkauksia vastaan
- Säännöllisesti uutisointia ammatillisen rahoituksen puolesta

Myös muihin asioihin kiinnitetty huomio:

- Vastaukset Orpon kysymyksiin
 - *"Nykyinen työnhakumalli on osoittautunut jäykäksi ja byrokraattiseksi esimerkiksi määräaikaisen opetushenkilöstön osalta. Niin sanottua **pohjoismaista työnhakumallia** tulee kehittää joustavammaksi. Sen on huomioitava opetuslalla yleiset työttömyystilanteet, joissa työttömyysjakson päättymisen on ennalta tiedossa ja uuden työn alku on jo sovittu."*

TUTKE4 väliraportti

Työryhmä esittää väliraportissaan

- Tutkinnon osien nykyistä laajempi ja joustavampi hyödyntäminen mahdollistavat yksilöiden ja työelämän osaamistarpeisiin vastaamisen. **Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon osia tulee edelleen kehittää ja tarjontaa lisätä.**
- **Yksittäisten tutkinnon osien järjestäminen ja tarjoaminen tulisi tehdä rahoituksellisesti kannattavaksi vaihtoehdoksi kokonaisten tutkintojen järjestämisen rinnalla.**
- **Virallisessa koulutusjärjestelmässä tutkinnon osat todetaan pieniksi osaamiskokonaisuuksiksi.**
- Pienten osaamiskokonaisuuksien suorittamismahdollisuuksien lisäämiseksi tulisi mm. **kehittää koulutukseen pääsyä sekä sujuvoittaa aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.**
- Työryhmän työ jatkuu 30.9.2023 asti mm. digitaaliseen ja vihreään siirtymään liittyvän osaamisen sekä perustaitojen ja oppimisvalmiuksien vahvistamiseksi ammatillisessa koulutuksessa.

Ammatillisten tutkintojen
kehittäminen

Työryhmän väliraportti

Ammatillisen koulutuksen tutkintojärjestelmä koostuu ammatillisista perustutkinnoista, ammattitutkinnoista ja erikoisammattitutkinnoista. **Tutkintoja on yhteensä 160 kappaletta** ja ne sisältävät noin **3300 tutkinnon osaa**. Työelämän tai yksittäisen opiskelijan tarpeisiin voidaan räätälöidä koulutusta eri tutkintoihin sisältyvistä tutkinnon osista. **Lisäksi koulutuksen järjestäjä voi vastata paikallisen työelämän osaamistarpeisiin laatimalla omia tutkinnon osia, joita on Opetushallituksen rekisteriin kirjattu jo yli 3100 eri sisältöistä.**

Koulutustason nosto

VM

- Rahoitusta voitaisiin **kohdentaa nykyistä enemmän työvoimapula-aloille**, kuten sosiaali- ja terveystieteiden keskeisiin osaajatarpeisiin ja **varhaiskasvatusopettajien koulutukseen**.
- Korkeakoulujen tutkintokoulutus suunnattu entistä selkeämmin **ensimmäistä tutkintoa suorittaville**.
 - Alennetaan toisen saman tasoisen tutkinnon kerrointa 0,7:stä esimerkiksi 0,1:een tai toiset tutkinnot poistetaan kokonaan.
 - **korkeakoulut nostavat aloituspaikkojen ensikertalaiskiintiä**
 - avoimessa tutkinto-opiskelijaksi vain ekaa tutkintoa suorittavat
 - Opiskeltavan pääaineen vaihto nykyistä joustavammaksi
- **Korkeakoulututkinnon jo suorittaneille tarjotaan maksullisia opintoja avoimen puolella**
- Avoimen koulutustarjonnan kehittämistä voitaisiin tukea mahdollistamalla nykyistä korkeammat enimmäismaksut.
 - Maksut voisivat vaihdella eri korkeakouluissa ja eri kursseilla, perustuen esimerkiksi opetuksen järjestämisen kustannuksiin.

OKM

- Edellyttää pysyviä aloituspaikkalisäyksiä korkeakoulutukseen
- **Nuorten korkeakoulutusasteen nostaminen edellyttää myös toisen asteen päättävien nuorten korkeakouluvalmiuksien parantamista.**
 - korkeakouluvalmiuksia antavien opintojen rooli ammatillisessa peruskoulutuksessa
 - lukiokoulutuksen osuus nuorisoiäluokan toisen asteen koulutuksesta
- Tutkintoon johtavan **koulutuksen paikkoja tulee suunnata nykyistä enemmän ilman tutkintoa oleville nuorille**. Opintojen kasautumisen rajoittamisen vaihtoehtoisia keinoja ovat
 - toisen saman tasoisen tutkinnon tarveharkinta, ns. aito yhden paikan sääntö
 - **ensikertalaiskiintiöiden korottaminen**
 - uudet rahoitusmallit
- **Koulutustarjonta tulee kohdentaa työmarkkinoiden tarvetta vastaavasti**

Koulutustason nosto

VM

- **maltilliset lukukausimaksut kaikille**
- **EU/ETA-maiden ulkopuolisten opiskelijoiden osalta lukukausimaksujen ja apurahojen tason määräytymisessä voitaisiin huomioida nykyistä paremmin koulutuksen järjestämisen kustannukset.** Lukukausimaksuja maksavien opiskelijoiden suorittamat tutkinnot voitaisiin myös poistaa korkeakoulujen yleisen rahoitusmallin piiristä, jolloin valtion rahoitus ei kohdentuisi tähän maksulliseen koulutukseen.
 - Poikkeuksena voisivat olla tutkinnot, joissa on kiinteä yhteys Suomen työmarkkinoille, esimerkiksi tietyille työvoimapula-aloille. Näissä tulisi kuitenkin edellyttää suomen tai ruotsin kielen opintoja.
- Koulutuspaikkojen **kohdentaminen korkean ansiolisän aloille johtaisi julkisen talouden vahvistumiseen**, mikä tulisi ottaa huomioon esimerkiksi korkeakoulujen rahoitusjärjestelmän tavoitteellisissa tutkintomäärissä.

OKM

- **Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrää korkeakouluissa lisätään.**
- **EU ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevilta opiskelijoilta perittävät lukuvuosimaksut nostetaan kattamaan koulutuksen todelliset kustannukset.** Ulkomaalaisille opiskelijoille luodaan taloudellisia kannusteita työllistyä Suomeen opintojensa jälkeen
- Julkisten koulutusinvestointien tuottoa parantaa koulutuksen kohdentaminen koulutusaloille ja -tasoille, joilla työvoimatarve **ja koulutusinvestoinnin tuotto ovat korkeat.** Tämä edellyttää painopisteen muutoksia mm. koulutusasteiden ja -alojen välillä sekä moninkertaisen tutkintokoulutuksen vähentämistä kaikilla koulutusasteilla.
- Koulutustasotavoitteeseen vastaaminen edellyttää lisäresursseja julkisista menoista ja ulkomaalaisten opiskelijoiden lukuvuosimaksuista.
- **Jos maksullisuus tuodaan esimerkiksi korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen, se tulee tehdä tavalla, joka edesauttaa yhteiskunnallisen yhdenvertaisuuden ja mahdollisuuksien tasa-arvon toteutumista.**

Työhön johtava maahanmuutto ja kotoutuminen

VM

OKM

- **Työvoiman saatavuutta, ja siten julkisen talouden kestävyyttä, voidaan tukea työperäisellä maahanmuutolla.**
- Maahanmuuttajien hakeutumista alalle (sote) voitaisiin lisätä esimerkiksi laajentamalla kaksikielisten koulutusten järjestämistä, joihin on integroitu vahvasti S2-kielen opetus.
- **Esimerkiksi pätevyitymiskoulutuksen vakiinnuttaminen tulisi toteuttaa kaikilla tutkinnon tasoilla.**
- Lisäksi tulisi arvioida sosiaali- ja terveydenhuollon alan kielitaitovaatimusta, mikä edistäisi englanninkielisen koulutuksen saaneiden työllistymistä Suomeen
- Suomen hyvinvoinnin ja taloudellisen kasvun kannalta **maahanmuutolla ja kyvyllä houkutella kansainvälisiä osaajia entistä suurempi merkitys.** Tämä edellyttää Suomen houkuttelevuuden lisäämistä sekä maahanmuuttajien kotoutumisen ja integraation parantamista.
- **Aikuisille maahanmuuttajille pätevyitymiskoulutukset säänneltyihin ammatteihin sekä maksuton luku- ja kirjoitustaidon ja kotouttava suomi/ruotsi vapaansivistystyön parissa**
- Koulutus mahdollista muillakin kielillä kuin suomi/ruotsi
 - Lukio ja ylioppilastutkinto
- **Englannin kielinen koulutus työvoimapula-aloilla**
- Saavutettava riittävät kansalliskielen taidot

Maahanmuuttajat

- S2 -opetuksen järjestämisen normipohjaa, tavoitteita, oppilaaksi ottamisen kriteereitä ja käytänteitä tulee yhtenäistää ja selkeyttää.
- Varmistettava, että S2- opetus järjestetään oppilaalle, jolla on opetukselle selkeä, varmistettu tarve.
- Ammatillisessa maahanmuuttajalla oltava matalakynnys osallistua eikä tutkinnon suorituskieletä saa muodostaa esteitä ammatilliselle kehitykselle samalla kun pidetään huoli riittävästä suomi/ruotsi kielitaidosta
- Korkeakouluissa KV-opiskelijoiden määrän kasvattaminen (15000) toteutettava lukuvuosimaksurahoitteisesti + samalla Suomeen työllistyvälle taloudellinen tuki tai määräaikainen opiskelukustannusten verovähennysoikeus Suomesta ansaittuun tuloon
- Vapaansivistystyön laista poistetaan vaatimus voimassaolevasta kotoutumissuunnitelmasta (estää nyt pääsyn opiskeluun).
- Kotoutuskoulutus OKM alle ja sille säädettävä oma laki: tavoitteet, laatu, järjestämisluvut

Sivistyspalveluiden rahoitus

VM

OKM

- Yleisesti koulutuksen rahoituksessa tulee pyrkiä rahoitusjärjestelmien yhtenäistämiseen.
- Opetus- ja kulttuuritoimen ja vapaan sivistystyön ja kuntien peruspalveluiden rahoituslakeihin sisältyvät kasvatuksen, opetuksen ja kulttuuritoimen rahoitusperusteet kootaan yhdeksi kokonaisuudeksi.
- Kansalaisopistojen, kansanopistojen ja opintokeskusten nykyinen opintosetelirahoitus tulee yhdistää kaikille vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoille yhteiseksi opintosetelirahoitusmahdollisuudeksi.
- OKM sektorin valtionosuudet keskitetään OKM pääluokkaan siten, että lainsäädäntö-, rahoitus- ja informaatio-ohjaus muodostavat hallinnollisesti yhdenmukaisen kokonaisuuden.

Sivistyspalveluiden rahoitus

VM

OKM

- **Rahoituksen painopistettä tulisi siirtää entistä enemmän perusrahoitukseen ja pitkäjänteisen kehittämisen tukemiseen lukuisten yksittäisten avustushakujen sijaan**
- Kuntien tehtäviä ja rahoitusta koskevia muutoksia on arvioitava pääsääntöisesti niin perustuslain turvaaman kunnallisen itsehallinnon kuin kunnan asukkaiden perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Lisäksi uudistusten toteuttamiseen on kunnille varattava riittävän pitkä sopeutumisaika.

- Koulutuksen rahoitusta vahvistetaan ja kohdennetaan tarvittaessa uudelleen.

Toisen asteen ja TPO rakenne

VM

OKM

- **välttämätöntä vähentää ammatillisen koulutuksen järjestäjien määrää**
- järjestämislupasäntely on yksityiskohtainen ja raskas: **opiskelijavuosien määrällisestä sääntelystä ja koulutusala ja tutkintoja koskevasta sääntelystä luopuminen osaajapulasta kärsivillä aloilla,** mutta turvaten kuitenkin yhteiskunnan kannalta kriittisten tutkintojen järjestämisen

Ikäluokkien pieneneminen ja alueellisten erojen kasvu edellyttävät varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen järjestäjäjärakenteiden uudistamista

Tulee toteuttaa ohjelma toisen asteen koulutuksen rakenteiden kehittämiseksi ja toiminnan ohjauksen uudistamiseksi. Rakenteellisen tarkastelun tueksi säädetään määräaikainen lainsäädäntö.

- Yhä useamman lukion toiminta-alue yhtä kuntaa laajempi
 - Luodaan aluelukioita
 - Lukiokoulutuksen erityisiä koulutustehtäviä ja valtakunnallisia kehittämistehtäviä koskevat muutos- ja kehittämistarpeet on arvioitava.
- **Ammatillisen koulutuksen järjestäjä rakenne tiivistyy mm ammatti-instituuteilla**
 - Niillä on vapaamat kädet suunnata koulutusta alueellisten tarpeiden mukaisesti + velvoite tarjota yhteiskunnalle välttämättömiä koulutuksia ja oppivelvollisille koulusta väestövastuuperiaatteella

Tarvitaan myös menettelyjä, joilla varmistetaan siitä, että ammatillisen koulutuksen järjestäjät tarjoavat yhteiskunnan ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta riittäviä tutkintoja oikeassa suhteessa niiden tarpeeseen
- **Taiteen perusopetuksen lainsäädäntö**
 - **kehittämistarve on kirjattu koulutuspoliittiseen selontekoon.**
 - liittyvät lainsäädäntöön, tietopohjaan, rahoitukseen, hallintoon ja rakenteisiin sekä laajalti yhdenvertaisen saatavuuden ja saavutettavuuden haasteisiin, jotka koskevat alueellisia eroja, eri taiteenalojen ja eri väestöryhmien osallistumismahdollisuuksien välisiä eroja.

VM

Ammatillinen koulutus:
- 100–350 milj. euroa (vuositason vaikutus viimeistään vuoteen 2027 mennessä)

Aiemman ammatillisen tai korkeakoulututkinnon suorittaneisiin kohdistuvan julkisen rahoituksen pienentäminen esimerkiksi kolmanneksella: - 250 milj. euroa.

Ammatillisten tutkintojen palauttaminen osin takaisin kaksivuotiseksi: n. - 100 milj. euroa

- 100 miljoonaa euroa on – 1 500 opettajaa

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä

Tarkoituksenmukaista leikata moninkertaista koulutusta

suorittavien koulutuksesta ja jos ei riitä toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa voisi ottaa käyttöön maltilliset lukukausimaksut aiemman ammatillisen tutkinnon tai korkeakoulututkinnon suorittaneille.

VM

- **Ammatillisen koulutuksen määrärahan taso ja kriteerit jaettaisiin kahtia:**
 - ei perusasteen järkeistä tutkintoa tai vain lukio
 - kokonaisrahoitus voitaisiin sitoa nuorten ikäluokkien kokoon, jolloin ikäluokkien pientyminen johtaisi menosäästöihin ilman, että opiskelijakohtainen rahoitus pienenee.
- **aiempi ammatillinen tutkinto tai korkeakoulututkinto**
 - Järjestämisluvassa määritellään perusrahoituksen alarajana toimiva opiskelijavuosien vähimmäismäärä. Tästä vähimmäismäärästä luopuminen ja rahoituksen kohdentaminen esimerkiksi suoritettujen tutkintojen viiden vuoden keskiarvon perusteella huomioisi muutokset opiskelijamäärissä ilman, että rahoituksen ennakoitavuus kärsisi merkittävästi.
 - **suoritettaisi tutkinnon osia tai niitä pienempiä kokonaisuuksia**

OKM

Ammatillisessa koulutuksessa rahoitusta kehitetään/jaetaan huomioimaan:

- oppivelvollisuusikäiset nuoret,
 - aikuisena toisen asteen tutkinnon suorittavat
 - **jo aiemman toisen asteen tutkinnon suorittaneet aikuiset**
-
- Ammatillisen tutkinnon jo suorittaneet ohjataan
 - ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin sekä **tutkinnon osien tai näitä lyhyempien koulutusten suorittamiseen**
 - koulutustasoa nostavaan korkeakoulutukseen, rahoitusperusteisiin muutoksia, jotka ohjaavat koulutuksen järjestäjiä muuttamaan jatkuvan oppimisen tarjontansa

Ammatillisen koulutuksen tehostamisesta voisi vapautua resursseja korkeakoulutukseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä

VM

OKM

- Kohdennetaan nykyistä suurempi osuus ensimmäistä ammatillista tutkintoaan suorittaville
- Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kannustavuutta voitaisiin lisätä **kasvattamalla valmistumisen jälkeisen työllistymisen osuutta koulutuksen järjestäjien rahoituksessa.**
 - nykyistä paremmat kannusteet avata opiskelupaikkoja hyvin työllistävälle aloille
 - voitaisiin luopua muista, esimerkiksi opiskelijapalautteeseen liittyvistä kriteereistä

- **rahoitus ohjataan tarjoamaan työmarkkina-asemaa parantavaa koulutusta**
- tulee selvittää, millä edellytyksillä ammatillisen koulutuksen järjestäjät voisivat myydä tutkintokoulutusta
 - Tämä tulisi toteuttaa tavalla, joka vähentää ammatillisen koulutuksen järjestäjien kannustimia tarjota aikuisille liian laajoja koulutuskokonaisuuksia.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä

VM

OKM

- Joidenkin ammatillisten perustutkintojen opintosisältöä voitaisiin pienentää kolmanneksella, jolloin tutkinnon suorittamisen tavoiteaika lyhenisi 2 vuoteen.
 - Ammatillisen perustutkinnon laajuuden kasvattaminen kahdesta vuodesta kolmeen vuoteen lisäsi keskeyttämisiä ja pienensi opiskelijoiden ansioita eikä lisännyt korkeakouluopintoihin jatkamista.
- Jotta 2 vuotisesta perustutkinnosta voisi jatkaa korkeakouluun, opiskelijoille tarjotaan tutkintoon sisältyvää vapaaehtoista korkeakouluopintoihin valmistavaa lisävuotta.
- Nuorisoikäluokkaa koskevien yhdenvertaisuustavoitteiden varmistamiseksi nykyinen 180 osaamispisteen laajuinen ammatillinen perustutkinto tulee säilyttää ja sen tuottamia jatko-opintovalmiuksia kehittää.

Aikuisten perustaidot

VM

OKM

Näihin kaikkiin
mielelläni otan
sisältöehdotuksia!
Mitä OAJ:n tulisi ajaa?

- käynnistettävä aikuisten perustaitojen pysyvä Perustaito-ohjelma, jolla edistetään pitkäjänteisesti aikuisten perustaitojen kehittämistä.
- Aikuisten perustaitojen vahvistamiseksi tulee myös kehittää aikuisten perustaitojen kansallinen osaamismerkkijärjestelmä ja lisätä opiskelijamaksujen poistamiseksi uusi kokonaisuus opintosetelirahoitukseen, niihin koulutuksiin, joissa suoritetaan aikuisten perustaitojen osaamismerkkejä.
- Nämä tulisi ottaa käyttöön 1.8.2024.

Oppimisen tuki

- Toisen asteen koulutuksessa koulutus- ja opiskeluhuollon lainsäädännön erilaiset tukipalvelut integroidaan oppimisen tuen avulla opiskelijälähtöiseksi kokonaisuudeksi. Opiskelijan henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa laadittaessa otetaan aiempaa paremmin huomioon opetuksen, ohjauksen ja erilaisten tuen muotojen sekä hyvinvointia edistävät palvelut kokonaisuutena.
- Ammatillisen koulutuksen henkilökohtaistamista erityisesti ensimmäistä tutkintoaan suorittavien nuorten opiskelijoiden ryhmäytymisen ja hyvinvoinnin kannalta arvioidaan ja arvioinnin perusteella toteutetaan tarvittavat toimet. Erityisen tuen toteutumista vahvistetaan sekä varmistetaan erityisopettajien osaamisen hyödyntäminen ja riittävyys ammatillisessa koulutuksessa.
- Oppimista tukevien toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan kokeiluilla

Hyvinvointia ja osallisuutta

VM

OKM

- Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi toteutetaan laaja, eri toimijoiden välillä koordinoitu toimenpidekokonaisuus, joka kattaa kaikki koulutusasteet sekä kulttuuri- ja nuorisotoiminnan.
- Varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa toteutetaan valtakunnallinen kehittämisohjelma, jolla vahvistetaan hyvinvointityötä sekä yhteisöllistä oppilashuoltoa ja turvallista oppimisympäristöä.
- Toisella asteella ja korkeakoulutuksessa varmistetaan riittävä opintojen ohjaus sekä opiskelun ja opiskelijoiden tuki.
- Ohjaamo-toimintaa vahvistetaan
- Nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi poikkihallinnollisesti toteutetaan laaja-alainen valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma ja laaditaan nuorisotyölle laatukriteerit.
- Peruskoulussa vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, digi-median käytön haittavaikutusten vähentämistä sekä niihin liittyvää opetushenkilöstön osaamista.

Hyvinvointi ja osallisuus

- Kouluissa ja oppilaitoksissa tehdään nuorisotyötä, joka vahvistaa hyvinvointia ja edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamista luomalla valmiuksia ja mahdollisuuksia toimia yhteiskunnassa. Nuorisotyö vahvistaa oppilaitosten kasvattajayhteisöä, jonka tehtävänä on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvien tietojen ja taitojen oppimista.
- Harrastaminen perustuu nuoren toiveisiin ja tunnin viikossa tarjoava harrastusmahdollisuus tapahtuu koulupäivän yhteydessä.
- Harrastamisen Suomen mallia edelleen laajennettaessa taide- ja kulttuurialan asiantuntemusta tulee hyödyntää aiempaa enemmän.
- Harrastamisen Suomen mallin toimintaedellytyksiä on vahvistettava ja malli on laajennettava kattamaan toisen asteen oppivelvolliset opiskelijat

VM

Vapaan sivistystyön
rahoituksen alentaminen:
n. -50-90 milj. euroa

OKM jakamien
valtionavustusten
alentaminen asteittain: n.
-200-400 milj. euro

Vapaan sivistystyön rahoitus

- Yleissivistävyys- tai harrastustavoitteisesti opiskelivat keskimääräistä useammin korkeasti koulutetut sekä toimihenkilöasemassa työskentelevät. Heillä on tyypillisesti taloudelliset mahdollisuudet maksaa opiskelunsa kustannukset itse. Tällä perusteella valtion vapaan sivistystyön määrärahoja olisi mahdollista alentaa noin 50–90 miljoonalla eurolla
- Vapaan sivistystyön opintosetelirahoitusta tulee suunnata ikäihmisten digitaitokoulutusten opiskelijamaksujen alentamiseen tai poistamiseen

... ja monia muita raportteja
hallitusohjelmavaikuttamiseen

Suomen suunta -hankkeen loppuraportti julkaistiin 27.3.2023 Säätytalolla.

- Julkaisi politiikkasuosituksia työmarkkinajärjestöjen johtajien ja Sixten Korkmanin johdolla työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä työn tuottavuuden kohentamiseksi hallitusneuvottelujen tueksi.
- kaksi työmarkkinajärjestöjen edustajista koostuvaa valmisteluryhmää
 1. TEM:n alivaltiosihteeri Elina Pylkkänen johti työvoiman saatavuuden turvaamisen keinot -ryhmää
 - pääsihteerinä erityisasiantuntija Minna Ylikännö (TEM) sekä neuvotteleva virkamies Tiina Oinonen (TEM), neuvotteleva virkamies Sari Haavisto (TEM) sekä neuvotteleva virkamies Aleksi Kalenius (OKM).
 2. HGS:n työelämäprofessori Martti Hetemäki johti tuottavuuden kasvua nostavat keinot -ryhmää
 - pääsihteerinä neuvotteleva virkamies Seppo Kangaspunta (TEM), johtava asiantuntija Antti Kaihovaara (TEM) ja neuvotteleva virkamies Ville Heinonen (OKM)

Suomen suunta -hankkeen loppuraportti julkaistiin 27.3.2023 Säätytalolla.

Syitä Suomen kansantalouden ja eritoten tuottavuuden kasvun pitkään jatkuneeseen vaisuun kauteen:

- väestön ikääntyminen, joka supistaa työikäistä väestöä ja kasvattaa ikäsidonnaisia julkisia menoja.
- ICT-klusterin ja eritoten Nokian ongelmat
- paperituotannon näivettyminen
- idänviennin supistuminen
- digitaalisten palvelujen tuotanto ja vienti eivät ole kasvaneet riittävästi
- investoinnit ovat pitkään olleet vähäisiä, ja ne ovat kohdentuneet liikaa rakennusinvestointeihin ja liian vähän aineettomaan pääomaan.
- koulutustason lasku verrokkimaihin nähden
- osaavan työvoiman puute

Vauhdittaakseen Suomen talouskasvua koordinaatioryhmä linjaa politiikkasuosituksensa kahdeksan teeman alla:

- innovaatiopolitiikka
- koulutus ja osaaminen
- digitalisaatio
- maahanmuutto ja kotoutuminen
- elinkeinorakenteen muutos
- julkisen sektorin tuottavuus
- työhyvinvointi ja työkyky
- osatyökykyisten, nuorten ja yli 55-vuotiaiden työllistymisen tukeminen

Haasteet

- Yksityisen ja julkisen sektorin tuottavuus on polkenut paikallaan
- työllisyysasteen noususta huolimatta työttömyys on laajaa (360 000 henkilöä),
- työvoiman ulkopuolella ja työkyvyttömyyseläkkeellä on runsaasti ihmisiä (140 000 ja 130 000).
- työvoiman saatavuuden turvaaminen

Ensin mainittu on elintason kohottamisen ja julkisten menopaineiden hillitsemisen edellytys, ja jälkimmäinen on avainasemassa talouden ja veropohjan kasvun sekä yritysten investointihalukkuuden kannalta

Sisältö

Suomen suunta -hanke ja politiikkasuositukset	7
Suomi tarvitsee uuden suunnan	10
Yksityisen ja julkisen sektorin tuottavuuden kohentaminen	11
Työvoiman saatavuuden turvaaminen	12
Julkisen talouden kestävyys turvaaminen	13
Oktagon: kahdeksasta suunnasta kohti tavoitetta	14
Innovaatiopolitiikka	15
Koulutus ja osaaminen	17
Digitalisaatio.....	19
Maahanmuutto ja kotoutuminen.....	21
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen ja kestävä kasvu.....	25
Julkisen sektorin tuottavuus	27
Työhyvinvointi ja työkyky	28
Osatyökykyisten, nuorten ja yli 55-vuotiaiden työllistymisen tukeminen	30
Suomelle suunta	33

Suomen suunta

Koulutus ja osaaminen

- Koko koulutusjärjestelmän laadusta on huolehdittava, mikä tarkoittaa **riittävää rahoitusta järjestelmän joka askeleelle**.
- Peruskoululaisten lukutaitoa ja oppimistuloksia parannettava (erityisesti heikosti lukevat pojat) ja huolehdittava tasa-arvosta.
- **Koulutusta kohdennetaan** koulutusaloille ja -tasoille ja koulutusmuodoille, joissa on **työvoimatarvetta** sekä yksilöille, joiden **työmarkkina-asema kohenee koulutuksen avulla**. Kohdennettaessa on hyödynnettävä ajankohtaista tietoa nykyisestä ja tulevasta työvoimatarpeesta.
- Hallituksen pitää **asettaa koulutustasotavoite** niin, että työikäisten osaamis- ja koulutustaso nousee työmarkkinoiden tarpeet huomioiden ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 25–34 -vuotiaista nousee lähelle OECD-maiden nykyistä kärkitasoa vuoteen 2040 mennessä.
- **Korkeakoulutusta pitää kehittää ottamaan huomioon nykyistä paremmin ammatillista väylää pitkin tulevat opiskelijat.**
- Tutkijakoulutusta ja sen rahoitusta on laajennettava ja parannettava mm. tutkimus- ja kehittämishenkilöstön tarpeeseen vastaamiseen.
- Ammattikorkeakoulujen roolia TKI-toiminnassa vahvistetaan yritysten kumppaneina.

Suomen suunta

Koulutus ja osaaminen

- **Jatkuvassa oppimisessa painotetaan kokonaista tutkintoa pienempiä kokonaisuuksia.**
- **Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää kehitetään** siten, että
 - se varmistaa **oppivelvollisten** koulutuksen laadun ja kannustaa vailla toisen asteen tutkintoa olevien tutkinnon suorittamiseen sekä edistää työllisyyttä.
 - **Jatkuvan oppimisen vaikuttavuuden** lisäämiseksi rahoituksen tulee kannustaa tarjoamaan sekä tutkinnon osaa pienempiä osaamiskokonaisuuksia että kokonaisia tutkintoja. Koska työvoimapula on suurin säännellyillä sote- ja kasvatusaloilla, joiden työtehtäviin pätevoidytään tutkintokoulutuksen kautta, tulee uranvaihdon olla mahdollista esim. ammatillisen perustutkinnon suorittamalla.
- **Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkkoa** kehitetään siten, että niillä on nykyistä enemmän toimintamahdollisuuksia ja niitä voitaisiin velvoittaa mm. kansallisesti ja alueellisesti tärkeiden koulutusten tarjontaan.
- **Lisätään koulutusohjelmiin mahdollisuuksia laajentaa tutkintojen sisältöjä ja yhdistellä eri tutkintojen osia joustavasti eri oppilaitoksista ja korkeakouluista.**
- Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA rahoittaa työmarkkinoilla tarvittavia perustaitoja tukevaa, kohdennettua koulutusta ja siihen motivoivaa hakevaa toimintaa. Kun todetaan, että JOTPA:n toiminta on vaikuttavaa, niin JOTPA:n toiminnan jatkuvuuden edellytykset, työrauha ja riittävät resurssit pitää turvata heikentämättä kuitenkaan työttömien mahdollisuuksia saada osaamisen kehittämisen palveluja. E erityisen tärkeää on JOTPA:n rahoittama hakeva toiminta, jolla pyritään nostamaan vähemmän koulutettujen koulutustasoa.

Ammatillisen koulutuksen tila – työelämälähtöisyys ja yksilölliset opintopolut vahvistuneet, laadussa kuitenkin vaihtelua ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa puutteita

- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on julkaissut artikkelin, jossa tarkastellaan, miten ammatillisen koulutuksen uudistuksen tavoitteita on saavutettu, miten opiskelijoiden yhdenvertaisuus toteutuu ja millaista osaamista ammatillinen koulutus tuottaa.
- Policy brief -artikkeli: [Ammatillisen koulutuksen tila – työelämälähtöisyys ja yksilölliset opintopolut ovat vahvistuneet, laadussa kuitenkin vaihtelua ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa puutteita](#)
- Lue lisää [ammattillisen koulutuksen ja työelämän välisestä yhteistyöstä](#) sekä [yksilöllisten opintopolkujen toteutumisesta](#)

Ammatillisen koulutuksen tila – työelämälähtöisyys ja yksilölliset opintopolut ovat vahvistuneet, laadussa kuitenkin vaihtelua ja yhdenvertaisuuden toteutumisessa puutteita

- opiskelijoiden mahdollisuudet tehdä opintojen sisältöihin, oppimisympäristöihin ja opintojen aikataulutukseen liittyviä yksilöllisiä valintoja toteutuvat heikosti
- Opetus- ja ohjaushenkilöstön riittävyys, työnjaon toimivuus ja osaaminen ohjauksen ja tuen tehtäviin tulee varmistaa
- tulee tiivistää yhteistyötään työelämän kanssa ja työpaikkaohjaajien ohjaus- ja arviointiosaaminen tulee varmistaa nykyistä systemaattisemmin.
- noin puolella koulutuksen järjestäjistä on ongelmia löytää osaamisen hankkimiseen soveltuvia työpaikkoja
- neljäsosa näytöistä on arvioitu ilman työelämän edustajaa
- järjestäjien välillä edelleen vaihtelua laadunhallinnan toimivuudessa, eivätkä erot ole kaventuneet viime vuosina

Koulutuksen järjestäjien tuleekin seurata ja varmistaa entistä paremmin se, että ohjauksen ja tuen resurssit riittävät ja ohjaus- ja tukipalvelujen organisointi toimii eri koulutusaloilla, tutkinnoissa ja toimipaikoissa. Henkilöstön riittävyyden lisäksi tulee varmistaa ajan riittävyys ohjauksen, tuen ja erityisen tuen tehtäviin kirjaamalla nämä tehtävät selkeämmin henkilöstön työsuunnitelmiin.

TE-palvelut 2024 -uudistus

Uudistus koostuu seuraavista teemoista:

- Kuntien järjestämisvastuu
- Kannustavan rahoituksen elementit
- Siirtyvät palvelut
- Valtion tehtävät ja ohjaus
- Tietojärjestelmät
- Henkilöstö ja muutosjohtaminen
- Eduskunta hyväksyi [lakiesityksen TE-palvelujen uudistuksesta](#) [Linkki](#) toiselle sivustolle 1.3.2023 eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnön mukaisena.
- **Kuntien on sovittava yhteistoiminta-alueiden (työvoimapohja 20 000 ihmistä) muodostamisesta** sekä ilmoitettava siitä työ- ja elinkeinoministeriölle lokakuun 2023 loppuun mennessä.
- Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025.
- Työllisyyden kuntakokeilut ovat eräänlainen laboratorio, jossa testataan erilaisia toimintatapoja ja -malleja. Työllisyyden kuntakokeilut ovat käynnissä 31.12.2024 asti,

Ammatilliset koulutuksen
järjestäjät mukaan.

Mihin pitäisi yhdessä vaikuttaa?

Viitearkkitehtuuri TE2024

Osaamisen kehittäminen

Työvoimakoulutus
työnhakijalle

AmmatINVALINTA- ja
uraohjaus

Asiantuntija-arviointi

Omaehtoinen opiskelu
työttömyysetuudella

Työhönvalmennus

Uravalmennus

Yrittäjyyskoulutus

Työkokeilu

Koulutuskokeilu

Työvoimaviranomaisen
paikalliset lisäpalvelut

Kotoutuminen

Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumiskoulutus ja
monikielinen
yhteiskuntaorientaatio

Kotoutujan omaehtoinen
opiskelu

Työvoimaviranomaisen
paikalliset lisäpalvelut

Kuntaliitto tukena TE2024 uudistuksessa

TE2024-uudistukseen liittyvä webinaari

- **Hajanaisesta selviin säveliin - Miten työllisyysalue muodostuu käytännössä?**
- <https://www.kuntaliitto.fi/tapahtumat/2023/hajanaisesta-selviin-saveliin-miten-tyollisyysalue-muodostuu-kaytannossa>

Kysely

- **Kuntaliitto selvittää kuntapäätäjien näkemyksiä TE-palvelut 2024 - uudistuksen valmisteluvaiheesta sekä kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspintatyöstä**
- <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2023/kuntaliitto-selvittaa-kuntapaattajien-nakemyksia-te-palvelut-2024-uudistuksen>

Kotoutuminen

KOTO24 kotoutumispalveluiden kokonaisvastuu kunnille

- **Vuoden 2025 alussa voimaan tuleva kotoutumislain kokonaisuudistus lisää kunnan vastuuta kotoutumisen edistämisessä ja selkeyttää kotoutumisen edistämisen viranomaisvastuita ja yhteistyötä. Tavoitteena on tehostaa kotoutumista ja vahvistaa maahanmuuttaneiden osallisuutta yhteiskunnassa.**
- Kotoutumista edistävät palvelut järjestetään jatkossa osana uutta kunnan kotoutumisohjelmaa sekä muun muassa kunnan, hyvinvointialueen ja Kelan palveluina ja järjestöjen, yhdistysten tai yhteisöjen toimintana. Keskeistä on viranomaisten välinen yhteistyö. Erilaisten palveluiden yhteensovittaminen ja tarjoaminen helpottuvat, kun kunnan vastuulla ovat sekä kotoutumisen edistämisen, osaamisen kehittämisen että työllistymisen edistämisen palvelut.
- Kotoutumislain kokonaisuudistus tukee maahanmuuttaneiden kotoutumista ja työllistymistä kehittämällä alkuvaiheen kotoutumispalveluita. Tavoitteena on myös edistää tasa-arvoa, hyvinvointia ja hyviä väestösuhteita. Uudistus tulee voimaan 1.1.2025.
- [Muutoksista 2023 osalta tietoa täältä](#)

Vapaan sivistystyö ja taiteen perusopetus

Vapaan sivistystyön ajankohtaiset kysymykset

- **Vapaan sivistystyön rooli jatkuvassa oppimisessa merkittävä:**
 - 830 000 hlöä osallistui yli 1,5, miljoonalle kurssille
 - V. 2023 valtionrahoitus noin 180 milj euroa
 - 5 milj kotoutumiskoulutukseen
- Koulutustason nostajana vapaa sivistystyö
 - **Aikuisten puutteellisten perustaitojen vahvistaminen tärkeää**
- **Maahanmuuttajataustaisten kielikoulutus**
 - Tulevalla hallituskaudella on **korjattava vst:n luku- ja kirjoitustaitokoulutuksen rahoitusmalli ja**
 - **mahdollistettava kotoutumisajan ylittäneiden maahanmuuttajien osallistuminen koulutukseen sataprosenttisen rahoituksen pienentymättä**
 - vapaalle sivistystyölle suunnattu rahaa Ukrainan sodasta aiheuttamasta pakolaisten koulutustarpeesta, tämä rahoitus pitää turvata todellista koulutustarvetta vastaavaksi

Vapaa sivistystyö: tärkeää ja saavutettavaa koulutusta

- Matalan kynnyksen opetuksen tuominen lähelle ihmistä
- **Ikäihmisten sosiaalisuuden ja aktiivisuuden edistäjänä**
 - professori Jyri Mannisen mukaan vapaaseen sivistystyöhön satsattu euro tuloutuu takaisin **viisinkertaisena** säästyneiden sosiaali- ja terveysmenojen myötä (2018)
- 1.8.2021 vst-oppilaitoksille tuli mahdollisuus tallentaa suorituksia Koski-tietovarantoon (opintopolku.fi):
 - Opiskelijan halutessaan antaa luvan tallentaa pisteytettyjen kurssien opinnot Koski-tietovarantoon ja siten mahdollisesti hyödyntää niitä muissa opinnoissa. Tämä on kokonaisuudessaan positiivinen asia.
 - Tämä kuitenkin edellyttää kurssien uudelleen suunnittelua ja lisätehtäviä opetuksen aikana, erityisesti arvioinnissa ja sen järjestelyissä. **Ongelmaksi on muodostunut tuntiopettajille maksettavat korvaukset lisääntyneestä työstä.**

Taiteen perusopetuksen ajankohtaista

- Taideyliopisto toteutti vuosina 2019–2021 kolme taidekasvatuksen ja -koulutuksen **kansallista visiotyötä** musiikin, kuvataiteen ja esittävien taiteiden aloilla. **Millaista on tulevaisuuden suomalainen taidekasvatus ja -koulutus eri koulutusasteilla.**
 - Musiikkikoulutuksen visio 2030 (julk. 8.12.2020)
 - Esittävien taiteiden kasvatuksen ja koulutuksen visio 2030: performanssi, sirkus, tanssi, teatteri (julk. 14.11.2022)
 - Kuvataidekoulutuksen ja -kasvatuksen visio 2030 (julk. 14.11.2022)

Musiikissa kolme pääteemaa: Musiikkikoulutus vaikuttaa yhteiskunnassa, Yhteistyö ja jatkuva oppiminen kukoistavat musiikin koulutuksessa ja Rakenteet ja resurssit mahdollistavat yhdenvertaisen musiikkikoulutuksen.

Taiteen perusopetuksen ajankohtaista

Taiteen perusopetuksen indikaattorityö

- Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen tulossopimuksessa 2020–2023 sovittu kehittämiskohteeksi: Opetushallitus kehittää yhteistyössä OKM:n kanssa taiteen perusopetusta koskevia indikaattoreita. (Hallitusohjelmassa ”Edistetään lastenkulttuuria”)
 - Indikaattorien kehittäminen on osa taiteen perusopetuksen kentän kokonaisvaltaista kehittämistä.
 - Tarkoitus on vahvistaa kansallisesti taiteen perusopetuksen **tietopohjaa** ja **tuottaa tietoa laadullisen ja strategiseen kehittämiseen** kansallisella, koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen tasolla.
 - Taiteen perusopetuksen laatua kuvaavat indikaattorit valmistellaan koskemaan yhteisesti kaikkia 9 taiteenalaa.
 - Indikaattoreita luodaan erityisesti kahta kontekstia varten: pedagogisen kehittämisen perustaksi ja strategisten tavoitteiden toteutumisen tarkastelun perustaksi.
- **Opetushallituksen työ etenee kolmivaiheisesti:** 1) kuvataan taiteen perusopetuksen laatutekijät erityisesti opetussuunnitelman perusteiden, lainsäädännön sekä tutkimuksen pohjalta, 2) luodaan indikaattorit pedagogisen kehittämisen tueksi ja 3) indikaattoreista johdetaan pedagogisen kehittämisen työkalut. Kokonaisesitys loppuvuodesta 2023.
- **On muistettava että laatu- ja indikaattorityössä tulee ottaa huomioon taidekasvatuksen ominaislaatu!**

Työturvallisuus- ja opetusvastuu

AVI: Työsuojeluviranomaiset opastaneet ja valvoneet tehostetusti oppilaitoksia työturvallisuudessa.

Vuosina 2020–2022 työsuojeluviranomaiset tarkastivat n 200 eri oppilaitosta.

- Kohdistettiin erityisesti vaarallisia töitä alle 18-vuotiailla teettäviin oppilaitoksiin.

Miten oppilaitos varmistaa työssäoppimisen turvallisuuden?

- Useat työpaikat kokivat, että yhteistyö oppilaitoksen kanssa oli ollut puutteellista. Esimerkiksi nuoren ohjaaja oli vain käväissyt pikapikaa nuoren asioissa työpaikalla.

• Miten työpaikka varmistaa työssäoppimisen turvallisuuden?

- Nuoren perehdys ja ohjaaminen pääosin asiallista ja turvallisuudesta huolehdittu.
- Nuorille ohjattiin tehtäviä, joihin heillä oli kypsyttää ja valmiuksia.
- Työpaikoilla oli nimetty opiskelijoille ohjaajat, nuoria valvottiin eikä jätetty yksin.

Kehitettävää

- Työpaikat toivovat enemmän yhteistyötä koulun kanssa.
- Oppilaan osaamistaso olisi hyvä varmistaa ennen harjoittelua niin, että oppilaan työssä tarvittavien tiedot ja taidot olisivat riittävät.

Alle 18-vuotiaalle nuorelle vaarallisen työn aloittamisesta on tehtävä ilmoitus työsuojeluviranomaiselle. Ilmoituksen tekovastuu koulutuksen järjestäjällä yhdessä työnantajan kanssa.

Satakunnan käräjäoikeuden tuomio 3.4.2023, 23/113674. Tuomio ei ole lainvoimainen.
Puutteita laastikoneen suojauksessa sekä vaarojen arvioinnissa
– sakkoja opettajalle ja oppilaitokselle

Opiskelija teki laastia laastintekokoneella. Käsi jäi puristuksiin laastintekokoneen kuljetinpyörän ja sen päällä sijainneen ohjausraudan väliin.

Todistelun perusteella käräjäoikeus totesi opettajan syyksi seuraavat asiat:

- vastuopettaja oli antanut opiskelijoille yleisperehdytyksen koneen käyttämisestä, mutta lainsäädäntö asettaa erityisvaatimuksia nuorten työskentelylle
- vastuopettaja ei ollut riittävästi varmistunut opiskelijan ymmärryksestä koneen käyttämisestä eikä tarkkaillut tämän työskentelyä koneella eikä näin ollen varmistanut miten opiskelija konetta käyttää
- opettaja laiminlöi varmistaa opiskelijan ymmärrys koneen käyttämisestä, kun opettaja oli tietoisena siitä, että opiskelija käyttäisi seuraavaksi konetta, lähtenyt luokkatilasta varmistumatta ja valvomatta koneen käyttöä

Se, että paikalle jäi toinen opettaja, ei ollut riittävää, kun paikalle jäänyt opettaja ei tiennyt olevansa vastuussa poistuneen vastuopettajan ryhmästä.

- Koneen vaaroja ei ollut arvioitu ennen kuin vasta työtapaturman jälkeen.
- vastuopettaja oli vastuussa koneen haitta- ja vaaratekijöiden selvittämisestä, tunnistamisesta, ja työturvallisuuspuutteista ilmoittamisesta mm. siksi, että hän oli ainoa opettaja, joka opetti koneen käyttöä.

Satakunnan käräjäoikeuden tuomio 3.4.2023, 23/113674. Tuomio ei ole lainvoimainen.

**Puutteita laastikoneen suojauksessa sekä vaarojen arvioinnissa
– sakkoja opettajalle ja oppilaitokselle**

Yhtiön vastuun

- yhtiön toiminnassa oli puutteita, kun oli ollut muun muassa mahdollista, että opetusryhmä oli ollut opetustilanteessa ilman vastuuopettajaa ja opiskelijat olivat käyttäneet opetuksessa laitetta, josta turvamekanismi oli ollut poistettu käytöstä useamman kuukauden ajan ilman että sitä oli tuotu organisaation tietoon, tai sitä olisi itse organisaatiossa havaittu.
- vaarojen arvioinnin raportoinnissa oli jäänyt havaitsematta, että vaarojen arviointi oli ollut puutteellisesti laadittu

Käräjäoikeus totesi, että yhtiön toiminnassa ei ollut noudatettu vaadittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta rikosten ehkäisemiseksi.

Tuomio

- Koulutuksen järjestäjän sekä vastuuopettaja tuomittiin työturvallisuusrikoksesta.
- vastuuopettaja tuomittiin myös vammantuottamuksesta.
- Yhtiölle tuomittiin 10 000 euron yhteisösakko ja vastuuopettajalle 35 päiväsakkoa.

OAJ: Voiko opettaja poistua opetustilasta ja kuinka oppilaitosopetus järjestetään turvallisesti?

- Lain esitöissä (HE 92/1993 vp 10 §:n yksityiskohtaiset perustelut) todetaan, että työturvallisuuslain säännösten lisäksi opetuksen ja ohjauksen merkitystä tulee korostaa nuorien osalta. Esitöiden mukaan pelkkä työn ja turvallisten työskentelytapojen opettaminen ei yksistään riitä. **Ennen kuin nuori työntekijä ryhtyy työhön, oli työnantajan varmistuttava siitä, että tämä on ymmärtänyt saamansa ohjauksen oikein. Lisäksi työnantajan oli tarkkailtava työn tekoa ja myös varmistuttava siitä, että nuori menettelee annettujen ohjeiden mukaisesti.**
- Jos opettajalla on tarve poistua opetustilasta, tulee hänen tilalleen nimetä toinen virkavastuullinen opettaja
 - tähän ei käy ohjaaja tai taitovalmentaja, vaan sijaisen tulee olla virkavastuussa oleva opettaja
- Sijainen on opiskelijoiden turvallisuudesta vastaava tuona aikana ja opiskelijoilla tulee olla tästä tieto ja sijaisen oltava opiskelijoiden saavutettavissa.
 - Oikeuskäytännön mukaan työntekoa tulee tarkkailla ja lisäksi varmistua siitä, että nuori menettelee annettujen ohjeiden mukaisesti, tätä on mahdoton tehdä toisesta tilasta.
- Mikäli opetustilat ovat sellaiset, että opettajalla ei ole mahdollisuutta noudattaa valvontavastuutaan, ainoa oikea tapa on asettaa resurssit sille tasolle, että se on mahdollista.
 - Koska vastuuopettaja/opettaja ei voi delegoida vastuuta kenellekään, OAJ arvioi tilannetta niin, että jokaisessa opetustilassa tulee olla virkavastuullinen opettaja, vain näin hän voi täyttää valvontavelvollisuutensa täydessä laajuudessa. Toisesta huoneesta on mahdotonta tarkkailla työn tekoa tai varmistua siitä, että opiskelija menettelee annettujen ohjeiden mukaisesti.

OAJ: Voiko opettaja poistua opetustilasta ja kuinka oppilaitosopetus järjestetään turvallisesti?

- Erityisesti viimeaikaisessa oikeuskäytännössä on noussut esille, että opettajan/**vastuuopettajan tulee selvittää ja tunnistaa työtilasta ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä jatkuvasti tarkkailla ja valvoa työympäristöä sekä työtapojen turvallisuutta.**
- Opettajan/vastuuopettajan tulee lisäksi oikeuskäytännön **mukaan valvoa työhön käytettäviä työvälineitä niin, että ne ovat työturvallisuusmääräysten mukaisia ja että niitä käytetään turvallisesti.**
- Vastuuopettaja/opettaja on vastuussa koneiden haitta- ja vaaratekijöiden selvittämisestä, tunnistamisesta sekä työturvallisuudessa ilmenneiden puutteiden ilmoittamisesta.

Kuinka työpaikalla tapahtuva oppiminen järjestetään turvallisesti?

- Koulutuksesta vastaava opettaja pitää huolen siitä, että opiskelija tietää velvollisuuksistaan noudattaa työturvallisuudesta annettuja säädöksiä, ohjeita ja määräyksiä. Opettaja antaa työpaikalle tarvittavat tiedot opiskelijan osaamisesta ja valmiuksista sekä varmistaa työpaikkaohjaajan ohjausosaamisen.
- Opettajan on myös ilmoitettava työpaikalle, että oppisopimus- tai koulutussopimustyöpaikan tarjoaja vastaa työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävässä koulutuksessa opiskelijan työturvallisuudesta siten kuin siitä työturvallisuuslaissa (738/2002) säädetään. Työpaikka on velvollinen antamaan opiskelijalle työtehtävissä tarvittavat työasut ja -välineet, esimerkiksi kuulosuojaimet tai turvakengät.
- Työpaikalla tapahtuva oppiminen tulee järjestää turvallisesti. Opettaja varmistuu siitä, että opiskelijalla on riittävät valmiudet turvalliseen työhön ja opiskeluun työpaikalla. Opettaja välittää myös tietoa opiskelijan valmiuksista työpaikalle.
- Tarkemmin vastuista ja työpaikka tapahtuvasta oppimisesta
<https://www.oaj.fi/tyoelamaopas/tyopaikkaopetus/#opettaja>

Onko laki ammatillisesta koulutuksesta aukoton opettajan opetusvastuun suhteen?

- Opiskelijan oikeus opetukseen ja ohjaukseen on lainsäädännössä ammatillisen koulutuksenkin osalta sidottu opettajaan. Opettajan kelpoisuus desta säädetään erikseen asetuksella.
- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 61 §:ssä on säädetty opetuksesta ja hallituksen esityksessä on täsmennetty, ketkä voivat antaa laissa säädettyä opetusta ja ohjausta. Koulutuksen järjestäjän on otettava huomioon, mitä kulloinkin asiasta säädettyä on hallituksen esityksiin lainsäätäjän tahtotilana kirjattu. Lainsäädäntöön liittyvien perustelujen mukaan 61 §:n mukaista opetusta ja ohjausta voivat antaa opettajan tai/ja opinto-ohjaajan kelpoisuuden omaavat sekä työpaikalla ohjausta työpaikkaohjaajat.
- HE 87/1998 totesi, että 28 § pykälässä säädetään opiskelijan oikeudesta saada opetusta ja opintoihin liittyvää ohjausta. Koulutuksen järjestäjän tulee ennalta ilmoittaa opiskelijoiksi hakeutuville muun muassa, järjestetäänkö opetus lähiopetuksena, etäopetuksena vai monimuoto-opetuksena sekä tarjottavien opintojen valikoiman laajuudesta pääpiirteittäin. Eriksien asiasta säädettyä todettiin, että **pykälä vastasi lukiolain 22 §:ää**.
- HE 12/2014 mukaan opiskelijalla olisi oikeus saada opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai opetussuunnitelman perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. ”**Säännöksessä lain perusteluiden mukaan ohjauksella tarkoitettaisiin opetukseen ja työpaikalla järjestettävään koulutukseen liittyvää ohjausta, joka olisi jokaisen opetustyöhön osallistuvan henkilön eli opettajien ja työpaikalla opiskelijan ohjauksesta vastaavien henkilöiden vastuulla.** Säännös ei tarkoittaisi sitä, että yksittäisellä opiskelijalla olisi subjektiivinen oikeus saada opetusta ja ohjausta miten paljon tahansa. Säännös kuitenkin velvoittaisi koulutuksen järjestäjän tarjoamaan taroituksenmukaisella tavalla toteutettua opetusta ja ohjausta riittävästi, jotta opiskelijalla voidaan katsoa olleen mahdollisuus saavuttaa tutkinnon tai opetussuunnitelman perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet.”
- Vuoden 2017 reformilain hallituksen esityksessä todetaan pykälän 61 perusteluiden yhteydessä erikseen, että ”Pykälän 1 momentin mukaan **opiskelijalla olisi oikeus nykytilaa vastaavasti saada eri oppimisympäristöissä opetusta ja ohjausta**, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Ohjausta olisi oikeus saada myös henkilökohtaisesti.” Lisäksi siinä todetaan, että ”opettajien ja opinto-ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädettyihin **nykytilaa vastaavasti** valtioneuvoston asetuksella.”
- Missään vaiheessa 61 §:stä ja sitä aiemmista vastaavista pykälistä säädettyä ei ole ollut esillä, että säännöksessä tarkoitettua opetusta ja ohjausta olisi kelpoinen **oppilaitoksessa antamaan muut kuin kelpoisuusvaatimuksissa säädetty opettajat ja opinto-ohjaajat**. Työpaikalla ohjausta voi antaa myös työpaikkaohjaaja eli henkilö, joka vastaa opiskelijan ohjauksesta työpaikalla.
- Opetuksen ja ohjauksen lainsäädäntö ja sen esityöt ovat säätäneet vastuun opettajalle.

Tulevaisuudenkestävä Suomi tehdään koulutuksella.

#vaalit2023

#koulutusratkaisee

oaj.fi/vaalit2023

